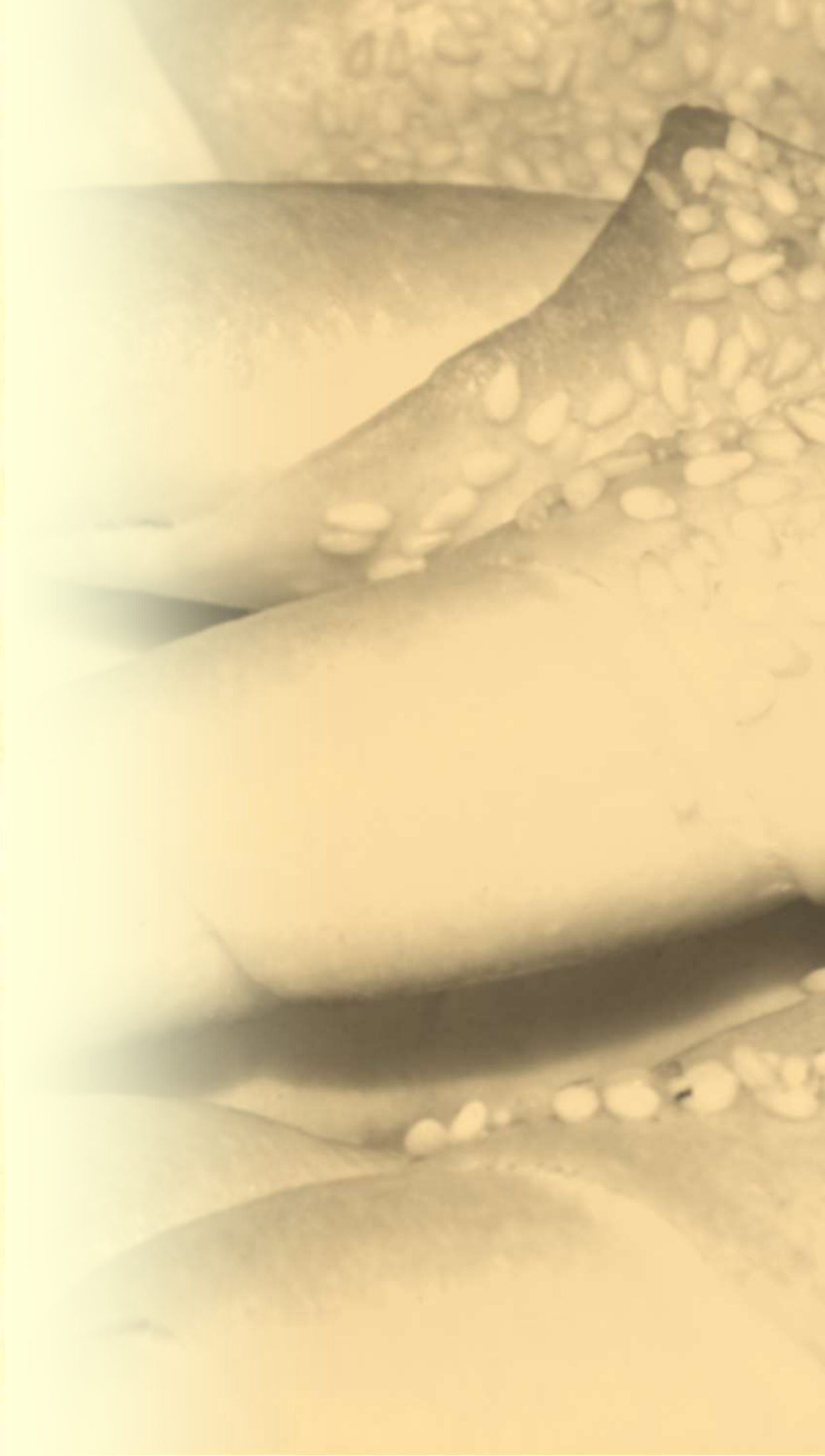

SE ŠE SPOMNIŠ ...
SE ŠE SPOMNIŠ ...

SE ŠE SPOMINIŠ ...

BILO JE NEKOČ ... NASTALI SO SPOMINI ...

Dolga leta so minula od takrat, ko sem sklenila, da se ne bom več vozila na delovno mesto v Goričane, kjer je imel Zavod za farmacijo Republike Slovenije svoje posestvo, ki mu je bilo dodeljeno v uporabo po drugi svetovni vojni.

Po zaključenem stažu na Mlekarski šoli v Kranju in v obratu Ljubljanskih mlekarn sem se zaposlila na Zavodu za farmacijo na njihovem posestvu.

Moja pot na delo se je začela zjutraj ob 5. uri s tramvajem do železniške postaje v Ljubljani, nato z vlakom do Medvod. Na postaji v Medvodah sem imela shranjeno svoje kolo in sem se z njim popeljala do gradu Goričane. Kolo sem potrebovala tudi v službi, da sem lahko »obhodila posestvo – nasade zelišč«. Pozno popoldan sem opravila enako pot kot zjutraj. Domov sem prišla približno ob 18. uri. Tako so minevali dnevi.

Rastline so molčale. Jaz pa tudi. Na posestvu so bile zaposlene tri sezonske delavke, ki so v glavnem ročno plele nasade zdravilnih rastlin in konjar, ki je s parom konj opravljal strojna dela na njivah. Hrana je bila v moji torbi, ki sem jo prinesla od doma. Zdržala sem eno sezono in razmišljala, kako rešiti problem – spremeniti zaposlitev.

Že v času študija mi je bilo vseč delo v mlekarni z mlekom in z živalmi zlasti s kravami in prašiči. Odločila sem se in povedala očetu, da bom dala odpoved. Oče me je razumel in mi rekel: »Prav, bomo že.« Bil mi je vedno vzor ter avtoriteta in prijatelj, ki je znal trezno svetovati. Šla sem k asistentu za mlekarstvo pozanimati se, ali bi se našla za mene zaposlitev po moji želji. Postavila sem tri zahteve: prvič, delo z mlekom in živino; drugič, delo izven Ljubljane,

ker sem si vedno želela živeti na deželi; tretjič, stanovanje v bližini delovnega mesta. Čez nekaj dni me je poklical in rekel: »Imam zate službo, ki ti je na kožo pisana. To je delo na Kmetijski šoli v Šentjurju, pouk živinoreje in kemije ter ostalo delo, ki se opravlja v šoli, na šolskem posestvu in v dijaškem domu.« Dejal je, naj grem pogledat v Šentjur, da bom izvedela vse, kar me zanima.

Po telefonu sem se z direktorjem KŠ dogovorila za sestanek in tako sem se v zadnjem tednu meseca avgusta 1957. leta odpravila v Šentjur z vlakom. Vožnja je bila prijetna, zveze so bile dobre in še danes pravim, da me je v Šentjur pripeljal »Franc Jožef«.

V Šentjurju me je sprejel direktor inž. Jenšterle. Na šoli so bili sredi velikega dela. Obnavljali so šolske stavbe, ker so jeseni leta 1960 imeli planirano veliko proslavo za 50-letnico delovanja šole.

Po razgovoru sem si ob vodstvu direktorja ogledala bližnjo okolico šole z delovišči, hlevi, živino in vrtnarijo. Ogledala sva si še šolske prostore, učilnice ter bivalne prostore za učence in učenke. Takrat je bilo bivanje v domu šole med šolanjem za učence obvezno. Pri ogledu šole in doma se je pridružil še upravnik dijaškega doma Izidor Horvat. Pokazala sta mi tudi moje stanovanje. Bilo je res zelo blizu, in sicer nasproti učilnice. Za mene čudovito. Za hrano pa je bilo preskrbljeno v domski menzi. Ogled in razgovore smo zaključili s kosilom v šolski kuhinji. Še danes se spominjam dobrega golaža, polente, solate in peciva, s katerim je postregla glavna kuharica Štefka Orož. Direktor je vprašal: »Kako ste se odločili?« Odgovorila sem: »O odločitvi Vas bom obvestila.«

Upravnik Horvat se je nasmehnil: »Mislim, da se je odločila, da pride.«

Domov sem se odpeljala z avtobusom, ki je stal pred kmetijsko šolo. Vozil je na direktni progi Rogaška Slatina – Celje – Trojane – Ljubljana – Bled. Vozil je dvakrat dnevno v smeri Rogaške Slatine in dvakrat dnevno v smeri Bled; zjutraj in popoldne. Leta 1957 je bila cesta iz Ljubljane do Celja že asfaltirana.

Med vožnjo domov sem razmišljala o svojem bodočem delu. Morda je to res pravo delo zame: kombinacija kmetijske stroke s pedagoškim delom. Imela sem dosti izkušenj iz stroke, ki sem si jo želela, in tudi z delom z mladino. V mojem času je trajalo šolanje v gimnaziji osem let, vsi dijaki pa smo morali tudi prostovoljno delati. To so bile udarniške, prostovoljne dejavnosti za dijake višjih razredov. Med drugimi obveznostmi smo imeli tudi volontersko delo z nižjimi razredi, do vključno četrtega razreda. Bila sem mentor enemu od nižjih razredov. To mentorstvo je vključevalo tudi pomoč pri učenju, ker so razredi tekmovali med seboj. V poletnih mesecih pa smo šli mentorji za voditelje v počitniške kolonije s pionirji, namesto v delovne brigade. Udeleženci kolonij so bili predvsem osnovnošolci od 1. razreda dalje in do 4. razreda srednje šole.

V Šentjur sem pripotovala 31. avgusta 1957. S 1. septembrom 1957 sem nastopila novo delo v šoli. S seboj sem imela 3 kovčke. V enem sem imela strokovno literaturo, v drugem so bile obleke, v tretjem pa posteljnina in ostale potrebščine.

Tokrat nisem prišla z vlakom, temveč z avtobusom. Avtobus je stal pred vhodom kmetijske šole in mi ni bilo potrebno prenašati prtljage. Ko sem obvestila ravnatelja, kdaj pridem, sem povedala dan in uro, ne pa, da se

pripeljem z avtobusom. Pred šolo ni bilo nikogar. Malo sem bila razočarana. Šla sem v ravnateljevo stanovanje, kjer me je sprejela ravnateljeva soproga Štefka. Po pozdravu me je vprašala: »Kako ste prišli?« »Z avtobusom,« sem odgovorila. Zasmejala se je: »Naši so vas pa šli čakati na železniško postajo. Boste pri meni počakali, da pridejo.«

Tako sem prišla na kmetijsko šolo in ostala 35 let, to je do upokojitve. Tu sem srečala prijazne in zanesljive sodelavce in učence, ki so bili v bistvu že odrasli ljudje, vajeni dela in življenjskih tegob, imela sem delo, ki mi je bilo »hobi«, ne pa muka. Delo mi je nudilo veliko zadovoljstva. Nikoli se nisem pokesala, da sem prišla v Šentjur.

Moje delo je bilo pouk živinoreje in kemije, strokovno vodenje živinorejske proizvodnje na šolskem posestvu in prakse učencev pri živini ter sodelovanje pri vzgojiteljskem delu v domu učencev in učenk. Pri praksi so sodelovali živinorejski delovodja Franc Knez, kravarica Marica, svinjarica Ivanka in konjar Franc Jug. Učenci so bili razporejeni v skupine. Sodelovali so pri vseh proizvodnih procesih na šolskem posestvu.

Moj dnevni raspored dela je bil naslednji: začela sem ob 5.uri s prakso v govejem hlevu. Ob 7.uri smo imeli pri ravnatelju dispozicijo opravil za tekoči dan. Teoretični pouk se je pričel ob 8.uri. Dopoldan je bil namenjen teoretičnemu pouku. Ob 12.uri je bil čas za kosilo. Ob 13.uri pa je bil zbor učencev na dvorišču z učitelji in inštruktorji in odhod učencev na prakso. Popoldan je bil namenjen popoldanski praksi, ki je trajala različno dolgo, odvisno od opravil, ki so bila za ta dan predvidena. Živinorejska praksa se je začela ob 14.uri in je trajala, dokler nismo bili gotovi. Ponavadi se je zaključila med 16. in 17.uro. Po

večerji so učenci imeli obvezne učne ure pod vodstvom dežurnih učiteljev oziroma vzgojiteljev.

Ob sredah sem nadomeščala vzgojitelja, da je lahko popoldan odšel domov, prespal, bil dopoldan še doma in se vrnil, ko je nastopil popoldansko dežurstvo.

Vsako drugo soboto in nedeljo sem, v izmenjavi z inštruktorjem, bila dežurna s skupino učencev z oskrbovalci živine. Skupine učencev, ki so imele prakso pri živini, so bile tudi dežurne ob sobotah, nedeljah in praznikih. Razpored za prakso ob pouka prostih dneh smo naredili po dogovoru med učenci in menoj, da so vsi imeli prakso po enakomerni obremenitvi.

Celodnevni razpored je imel še eno posebnost. Vsak od učiteljev je imel urnik teoretičnega pouka tako urejen, da en dan v tednu ni imel niti teoretičnega niti praktičnega pouka. Proste dneve je ravnatelj razporedil po željah posameznih predavateljev.

Meni so določili ponedeljek, da sem lahko prišla nazaj v Šentjur v ponedeljek z vlakom, ki je pripeljal v Šentjur točno ob 12. uri. Takrat smo imeli še delovne sobote. S tem razporedom so mi omogočili, da sem bila doma celo nedeljo in da sem lahko koristila povratno vozovnico za vlak.

Na šoli nas je ravnatelj vključeval v razne druge dejavnosti, toda nikoli nam predavateljem niti na misel ni prišlo, da bi delo odklonili.

Plača je bila fiksna. Določilo jo je ministrstvo, ki je tudi izdalo dekret o nastavitvi na kmetijski šoli. Plača je bila sestavljena iz treh delov: za pouk, dodatek za delo v proizvodnji na šolskem posestvu in dodatek za dežuranje kot vzgojitelj v domu dijakov. Morebitne nadure so obračunavali po uspešno opravljenem delu na koncu leta, če so presegale normirano obvezo in bile naloge uspešno opravljene.

Celo stanovanje je bilo zastonj. Dve ali tri leta smo dobivali zastonj tudi kurjavo za stanovanje.

Ravnatelj nas je znal dobro zaposliti, vpeljati v aktivnosti v občini, okraju, pa tudi v republiških organih, zlasti v organizacijah na šolskem in kmetijskem področju, v kmetijskih zimskih šolah, pri izobraževanju kmetov itd. Za nas mlajše in neizkušene v javnem življenju je vse to bila dobra življenjska šola.

Najbolj se spominjam, ko je spomladi leta 1970 prišel ravnatelj s sestanka Skupnosti kmetijskih šol in mi je rekel: »Napisala boš učbenik za živinorejo!« Debelo sem gledala in na glas razmišljala, da ne bom zmogla.

Takrat sem že imela družino in dva šoloobvezna otroka. Čeprav mi je mož veliko pomagal pri domačih opravilih, je bilo premalo časa. Imeli smo tudi gospodinjsko pomočnico, ki je bila pri nas podnevi in ponoči. Moje delo na šoli je bilo razsuto od jutra do večera. Mož je bil vsakodnevno na terenu in nikoli nismo vedeli, kdaj bo doma. Sreča je bila, da so med delom bili odmori in takrat sem lahko skočila pogledat domov, saj sem v tistih letih stanovala v šoli. Vrtcev za majhne otroke takrat v Šentjurju ni bilo. Nikoli ne bom pozabila, ko smo pri popoldanski praksi v govejem hlevu imeli porod. Naenkrat sta se v skupini prisotnih učencev pojavili dve majhni glavi in slišala sem vprašanje: »Mama, od kod je prišlo tele?« Vprašanje je zbudilo med učenci veselo razpoloženje s smehom.

Podobno se je zgodilo tudi pri popoldanskem pouku, ko so se začela počasi odpirati vrata učilnice in droben glasek je dal ukaz: »Že dolgo si tukaj, pridi domov!« Še danes mi sinova pravita, da sta imela na kmetijski šoli lepo otroštvo.

Ravnatelj je slišal moje glasno razmišljanje in je reagiral. »Boš, ker sem jaz rekel, da imam človeka, ki bo to naredil. Saj zmoreš!« Seveda sem pisala v mojem prostem času. Izpolniti sem morala mojo redno delovno obvezo. Ravnatelj mi je zagotovil, da bom dobila plačano od založnika, seveda, če bo učbenik potrdila komisija za učbenike. Založba je bila Državna založba Slovenije. Rok za oddajo rokopisa, 1. september 1970, se je hitro bližal. Zmanjkovalo mi je časa. Soprogu sem se zasmilila. Moja dva sinova sta me tudi potrebovala. Kolikor je soprogu njegova služba dopuščala, me je razbremenjeval in končno predlagal, da naj prideta moj oče in mama k nam, da bo mama kuhala, oče pa bo prevzel skrb za vnuka. Pridobila sem čas, v mojem šolskem kabinetu sem bila sama. In tako sem bila do roka gotova z rokopisom in ga pravočasno oddala. Ni bil problem napisati tekst, toda oddati je bilo potrebno 3 izvode in 1 ohraniti zase. Takrat ni bilo računalnikov, ne fotokopirnih strojev. Bil je pisalni stroj, indigo, tanek papir, da so šli 4 ali 5 listov v stroj. Če si naredil pri pisanju napako, je bilo nujno pretipkati celo stran na novo.

Učbenik je doživel štiri izdaje.

Prva izdaja učbenika je izšla januarja 1972; druga, dopolnjena in lepše opremljena izdaja je izšla januarja 1974. Tretja izdaja je izšla januarja 1981. Potem je nastal dolg premor. Šele leta 1997 je izšla popolnoma prenovljena četrta izdaja. Bila sem že v pokoju. Na sestanku na Ljudski univerzi Šentjur me je vzpodbudil nekdanji učenec tehnične kmetijske šole na Grmu. »Veste«, je dejal, »jaz sem se učil po vaši knjigi, toda nikjer je ni možno kupiti. Zakaj je ne bi ponovno izdali?« Nisem pustila ponatisa, ker po tolikih letih je bilo v stroki mnogo sprememb in je bilo potrebno učbenik

posodobiti. Po tem razgovoru sem se odločila in pripravila novo izdajo.

Šola je doživljala v svojem »življenju« mnogo sprememb. Spremembe so bile dobre in slabe. Najslabša sprememba se je zgodila 1. 1. 1962, ko so odvzeli šoli upravljanje s šolskim posestvom in ga dodeli v upravljanje novonastalemu kmetijskemu kombinatu Šentjur. To je bila politična odločitev in smo se zaman upirali. Ravnatelj Jenšterle nam je situacijo razložil z besedami: »Zastonj se upirate, jaz bom moral iti, posestvo boste morali prepustiti.« Istočasno je prišlo do združitve kmetijske in gospodinjske šole Šentjur z vrtnarsko šolo v Medlogu in hmeljarsko šolo v Vrbju. Šole so se združile v Kmetijski šolski center (KŠC) v Celju. Dobili smo direktorja centra s sedežem v Celju. V Vrbju so šole ukinili. Šola v Šentjurju je dobila predstojnika in enako vrtnarska šola v Medlogu. Direktor KŠC je postal inž. Jenšterle, predstojnik v Šentjurju je postal inž. Resman in predstojnik v Medlogu inž. Ogner.

Po smrti predstojnika inž. Branka Resmana leta 1978 sem bila imenovana za predstojnico na Kmetijski šoli v Šentjurju (1978 do 1984). Res je, da sem bila delno razbremenjena teoretičnega in praktičnega pouka, toda pojavili so se problemi. Direktor inž. Jenšterle je zapustil KŠC (1976). Nasledil ga je inž. Marjan Drobne (1976 – 1981) in njega je nasledila Astrid Pešec (1981 – 1984). Oba nova direktorja sta imela s centrom in vrtnarsko šolo v Medlogu obilico dela in sta meni Šentjur prepuščala v samostojno reševanje.

Nastala sta dva problema: od zadnje obnove je minulo 18 let in prvo, kar sem morala urediti, so bili žlebi, ki so puščali na vseh koncih. Nisem bila navajena, kako priti do denarja. Šla sem na občino Šentjur in se obrnila na takratna župana: Ludvika Mastnaka in Stanka Lesnika.

Ni jima bilo težko mi svetovati in pomagati, ker jima ni bilo vseeno, kaj se dogaja na kmetijski šoli. To je bil moj ekonomsko- gospodarsko izobraževalni začetek. Dala sta mi navodila, vključila v občinsko skupščino in kasneje v republiško skupščino, spoznala sem veliko ljudi in kar je najvažnejše, vsi so bili pripravljeni pomagati »šentjurski šoli«. Poleg urejanja šole je nastal še drugi problem, in sicer je v Žalcu nastala politična želja, da bi preselili kmetijsko šolo v Žalec v staro opuščeno osnovno šolo.

Bil je to čas, ko so se iz združenih stanovanjskih sredstev gradila neprofitna stanovanja in dijaški domovi po celi Sloveniji, ker ravno dijaški domovi so bili v preteklosti skrajno zanemarjeni.

V Šentjurju smo imeli potrebo po širitvi, ker smo imeli dober vpis. Tako je bilo potrebno pripraviti razvojni program za šolo in dom. Po navodilih Izobraževalne skupnosti za kmetijstvo sem sama pripravila program razvoja. Mudilo se je. Pregledala sta ga župana. Bil je petek. Rokopis še ni bil prepisan. Rešila nas je tajnica ga. Senica na IS Občine Šentjur, ki ga je zelo hitro in lepo pretipkala. Še isti petek me je občinski šofer z občinskim avtom peljal v Ljubljano, da sem lahko pravočasno oddala vlogo z vsemi prilogami. V Ljubljani je bil program na seji sprejet in smo leta 1982 začeli z gradnjo dijaškega doma ter jo uspešno zaključili 1983. Selitev kmetijske šole iz Šentjurja ni bila več aktualna. Imeli smo odličnega nadzornega inž. Staneta Ravnaka. Vsi so se čudili, da smo dom pozidali brez podražitev in v roku. Edina podražitev je bila utrditev nabrežine za dijaškim domom.

Nato je sledila faza obnove šolskih stavb kmetijske in gospodinjske šole, obnova ograje ob cesti v skladu s smernicami Zavoda za spomeniško varstvo.

Nisem navedla vsega kaj se je postorilo in tudi ne vseh mentorjev in podpornikov. Veliko so k obnovi doprinesli tudi učitelji, toda omenila bom samo Staneta Jančiča, ki je z učenci postavil ograjo na igrišču po načrtu Miha Iskre in Franca Kincla. Ko je bila ograja postavljena, smo lahko z oglasne deske v šoli umaknili opozorilo »Uporaba igrišča je prepovedana, ker je življenjsko nevarna.« Nastopil je čas, da pričnemo z obnovo in pripravami na slavje visoke obletnice KŠ, 80 let. Slavje smo imeli septembra 1990. leta.

Prišlo je leto 1984, ko je SKŽŠ Celje zapustila ravnateljica Astrid Pešec. Z letom 1985 sem za njo prevzela ravnateljstvo SKŽŠ Celje in ga vodila do upokojitve leta 1992. Predstojništvo v Šentjurju je prevzela Majda Urbančič-Zavšek (1985), po njenem odhodu pa Stane Vizjak. Šentjurske šole s prevzemom ravnateljstva SKŽŠ v Celju nisem zapustila, temveč sem prevzela Vrtnarsko šolo v Medlogu skupno z njenimi problemi.

Pridobila sem na času, ker mi po takratnih merilih ni bilo potrebno več poučevati, toda kljub temu sem učila še 4 ure živinoreje v prvem letniku tehnične kmetijske šole, in sicer brez honorarja. Toda zavedala sem se, da moram ohraniti neposreden stik z učenci, ker bom le tako razumela, kaj se dogaja z učenci in njihovim odnosom do šole, to je z učenjem, redom, disciplino, sošolci in učitelji. Čutila sem, da so na pohodu spremembe. Sama z učenci nikoli nisem imela nobenih problemov, ki se ne bi dali rešiti. Rada sem jih imela in želela sem jih naučiti, pa tudi vzgajala sem jih. Še danes, kadar se srečamo, mi mnogokrat pravijo: »Se spomnite, kaj ste nam povedali ...« Takšen stavek je plačilo za moje delo.

Nedokončana zgodba je tudi šolsko posestvo in njegova vrnitev pod upravo kmetijske šole. Še vedno sem prepričana, da posestvo šola potrebuje in to v obliki kmečkega turizma na moderni bio kmetiji, poleg posestva pa potrebuje tudi druge obrate in delavnice.

V letih 1985 do 1987 sem mnogo truda vložila v pridobitev dokazov za vrnitev šolskega posestva v upravljanje šoli. To so tudi potrdili na Temeljnem sodišču v Celju, enota v Šentjurju pri Celju, sklep dne 3. 6. 1986, Višje sodišče v Celju sklep dne 27. 12. 1986. Tudi Vrhovno sodišče Republike Slovenije v Ljubljani je zavrnilo zahtevo KK Šentjur za revizijo postopka s sklepom 9. 4. 1987. Upam, da bo to postalo resnično.

Tako kmetijska kot tudi gospodinjska šola sta doživljali spremembe učnih programov in načrtov, stopenj izobraževanj in poklicev. Toda svoje veljave ne izgublja. Upam, da bo tako tudi v bodoče.

Doma sem blizu kmetijske šole in ko zjutraj vstanem in odpiram okna, pogledam proti vzhodu in pomislim, da sem imela srečo, da sem 35 let delovne dobe preživela v šoli in želim, da bi šola doživela veliko lepih jubilejev, da bi jo skupaj z njenim posestvom obnovili in da bi na njej vzgojili še veliko srečnih učencev, ki bodo svojo domovino ljubili tako, kot so jo njihovi predniki.

mag. Nevenka Cmok

OB JUBILEJU KMETIJSKE ŠOLE

Praznovanje visokega jubileja kmetijske šole Šentjur zasluži moj globok poklon. Obdaja me prijeten občutek, da sem k temu jubileju prispeval tretjino svojega časa in dela. V tej dobi smo doživeli lepe trenutke, tu in tam pa je bilo tudi težko.

Vsem, ki so s svojim delom na kmetijski šoli dočakali to praznovanje ter številnim

absolventkam in absolventom izrekam tole posvetilo:

»Imejte radi kmetijsko šolo – ona od vas to pričakuje!«

Ivan Veber

SPOMINI NA ČAS ...

Z veliko mero spoštovanja in ponosa pišem te vrstice ob praznovanju častitljive obletnice uspešnega delovanja Šolskega centra Šentjur.

Na to šolo me veže tudi močna čustvena navezanost, ki izhaja iz dejstva, da sem bila kar nekaj let z njo tesno povezana. Najprej kot profesorica in nato kot vodja šole. Tu sem nabirala življenjske in strokovne izkušnje.

Misli mi uhajajo v začetek osemdesetih let, ko sem kot mlada univ. dipl. ing. živinoreje prišla na to šolo iz neposredne proizvodnje. Na Biotehniški fakulteti, Oddelku za živinorejo, so nam znali vcepiti dodatno ljubezen do živali in do okoljaprijaznih tehnologij, zato sem delo v živinorejski stroki zelo rada opravljala. Kot vsak mlad diplomant sem se tudi sama navduševala nad novimi tehnologijami. Dana mi je bila možnost, da sem se ne glede na to, da je bilo tedaj potrebno plačati depozit za odhod v tujino, izobraževala o tehnologiji reje kuncev v Italiji. To novo tehnologijo in živali smo prenesli na naša tla, z njo pa tudi zoonoze, kot so borticela in pastorella. Kloranfenikol in tertaciklini so sicer pomagali malim zajčkom, poskusni zajček pa naj bi bil tudi moj sin, ki je bil pogosto bolan. Prof. Mrzel je priporočal, da ga cepimo z mrtvo vakcimo, vendar mi je prof. Ločniškar predlagal, da v dobro otroka čimprej zapustim farmo. Tako rekoč sem čez noč začela poučevati kmetijsko strojništvo, pozneje pa še živinorejo.

V tistem obdobju je bil kmetijski Šentjur tesno povezan z vrtnarskim Medlogom, tako smo rekli po domače. Profesorji smo učili na obeh šolah, vendar nas je velika večina posebno rada hodila v Šentjur. Tu je bilo nekako bolj domače. Čeprav je bila kmetijska zbornica ločena od

gospodinjske in vzgojiteljske, smo se vsi radi posladkali z Ida keksi, Bučarjeva je učila šivanja tudi svoje sodelavke, Tonica je delala red v domu, avtoriteto Vebra smo priznavali vsi profesorji, Tomažič se je mučil s prakso v hlevu, g. Knez se mu je kar naprej pritoževal, da imajo krave zaradi učencev manj mleka. Slavica in Dušica sta poskrbeli, da je kuharica Erna imela vedno svežo zelenjavo na šolskem vrtu. Slavko je prodajal rože, Adriana je skrbela za sadovnjak, Daša nas je izobraževala o vinu, Podgornik je med prostimi urami tekel maraton, slavist mi je povedal za Novo revijo, Erna je učila nerazumljive integrale. Drago je bil glavni obramboslovec, Minka bi bila rajši vodička kot anglistka. Nadzor nad vsemi je imela ravnateljica Peščeva. Uspešno jo je nasledila mag. Cmokova, ki je bila prava mama te šole. Seveda se brez hišnika in glavnega ekonoma gospe Gašperšič ni zgodilo nič. Potem pa sta prišli še Cvetka, Andreja, pa Šket in še so prihajali in odhajali. Tudi mene je življenjska pot in kariera oddaljila od te šole, vendar sem se ob posameznih priložnostih rada vračala. Z velikim ponosom sem službeno spremljala kmetijskega ministra gospoda Iztoka Jarca, ko je pred leti obiskal šolo.

Delo z učenci je bilo za tiste, ki smo si pedagoško andragoška znanja pridobili naknadno, precej zahtevno. Šola pa je vedno poskrbela za dobro, novo strokovno znanje profesorjev in za dobre delovne pogoje. Izobraževanja, ki nam jih je omogočila šola, so nam mnogim pomagala pri graditvi nadaljnje življenjske kariere. Pedagoško delo je bilo organizirano po sodobnih načelih. Ta znanja

smo uspešno prenašali na dijake in posredno na njihove kmetije.

Za šolskim centrom Šentjur je 100 let... življenja in delovanja. 100..... generacij mladih ljudi, v življenju katerih je šola odigrala nenadomestljivo vlogo, tako na poklicnem področju kot pri oblikovanju osebnosti. Žlahten jubilej, ki ga praznuje šola, je tudi priložnost, da se zavemo, kako je za vsako šolo prihodnosti pomembna in odločilna njena tradicija.

Šolski center Šentjur velja za eno najbolj urejenih srednjih šol. Šola je, v skladu s svojim izročilom, tudi v tretjem tisočletju kos izzivom časa, zato ima s svojimi številnimi dejavnostmi pomembno mesto v nadaljnjem razvoju kmetijstva in podeželja na tem območju Slovenije. Uspešen gospodarski in socialen razvoj ter napredek podeželja je odvisen predvsem od sposobnosti prilagajanja na spreminjajoče se razmere. Znanje in veščine so pri tem zelo pomembne. Kmetijstvo je panoga,

ki ne glede na vzpone in padce zagotavlja dostojno življenje. Proizvodnja hrane pa postaja ena od najvplivnejših panog. Kadri, ki prihajajo iz Šolskega centra Šentjur, so osnova tega dela slovenskega kmetijstva, krojijo njegovo usodo s svojo iznajdljivostjo, z obvladovanjem ter s praktičnim udejanjenjem novih znanj.

Spoštovani nekdanji dijaki in profesorji Šolskega centra Šentjur. Ob jubileju vam iskreno čestitam. Sedanjemu vodstvu šole, dijakom, profesorjem in drugim zaposlenim pa želim veliko uspehov. Bodite ponosni na tradicijo šole in jo nadaljujte.

Majda Zavšek-Urbančič
Ministrstvo za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano
Vodja Sektorja za naravne
nesreče
sekretarka

PREŽIVELA SEM PET RAVNATELJEV

Na moje delo na Kmetijsko gospodinjški šoli se zelo rada spomnim, saj sem velik del svojega poklicnega dela prebila z učenci, sodelavci in pod vodstvom ravnateljev v šoli.

Od začetkov, ko smo se usposabljali, kako na najbolj prijazen način navdušiti učenke in učence za ročne spretnosti, do rezultatov, ki so bili v družbi prijaznih sodelavk in sodelavcev neminljivi, so bili tudi mladi uspešni in zadovoljni z uspehi. Seveda so bile tudi izjeme. Z veseljem srečam prizadevne učenke, ki so hvaležne za znanje, ki so ga pridobile v šoli in jim v življenju še kako koristi.

Zahvaljujem se sodelavkam, sodelavcem in seveda tudi ravnateljem za dobro počutje in uspehe, ki smo jih skupaj dosegli.

Vsako leto se veselim srečanja ob novem letu, kjer obujamo spomine na skupne dni v šoli.

Vsem, ki nadaljujete uspešno delo v šoli, želim veliko sreče in dobre volje pri nadaljnjem delu in čestitam k prazniku šole.

Marija Bučer

SPOMINI NA ČAS, KO SEM OBISKOVAL SREDNJO KMETIJSKO ŠOLO V ŠENTJURJU

Kmetijsko šolo sem obiskoval med leti 1993 in 1997. Odločitvi za vpis je prispevalo predvsem dejstvo, da sem odraščal na kmetiji in da me je delo na kmetiji veselilo. Z odločitvijo so soglašali tudi starši, saj so vedeli, da bom lahko v šoli pridobljeno znanje s pridom uporabil na domači kmetiji. Kmetijska šola je pri njih veljala kot zelo dobra, tudi zaradi tega, ker se je v njej veliko naučila očetova sestra.

V vseh štirih letih so nam v šoli res posredovali veliko teoretičnega in praktičnega znanja iz različnih panog kmetijstva. Od številnih predmetov sta me najbolj zanimala živinoreja in poljedelstvo, verjetno tudi zato, ker sem prihajal s kmetije, ki se je ukvarjala predvsem s tema dvema panogama. Pri obeh predmetih sem z veseljem obiskoval tudi praktični del predmeta. Učni program je v svoji vsebini poleg osnovnih zakonitosti v kmetijstvu v veliki meri vključeval tudi novosti, predvsem na področju mehanizacije. Zaradi tega smo bili dijaki še posebno ponosni na nov traktor (Massey Ferguson), ki je bil kljub uporabi za setev in oranje vedno lepo očiščen in kot ponos šole.

V šoli sem se vsa leta zelo dobro počutil predvsem zato, ker smo bili v njej večinoma

dijaki, ki smo prihajali iz kmečkega okolja. Nekateri dijaki smo se že v prvih tednih šolanja spoprijateljili in ostali prijatelji skozi vsa leta šolanja, z nekaterimi pa vse do danes.

V času šolanja sem zaradi slabih prometnih povezav stanoval v dijaškem domu ob šoli. Ker smo imeli v popoldanskih urah več časa, kot smo ga potrebovali za učenje, smo pogosto počeli še druge stvari (obiskovali sošolce, predstave, hodili v kino...). Ker smo skupaj preživeli veliko časa, smo doživeli marsikaj lepega. Med sabo smo si izmenjali veliko izkušenj in te so v nekem pogledu še bolj dragocene kot pridobljeno znanje na šoli.

Čeprav sem včasih pomislil, da bi bilo bolje, da bi se tako kot nekaj sošolcev iz osnovne šole vpisal na katero izmed gimnazij v Celju, sem danes mnenja, da je bila srednja šola v Šentjurju prava izbira in da je ključno vplivala, da sem danes to kar sem.

Ob praznovanju 100 let delovanja Šolskega centra Šentjur vsem zaposlenim čestitam in želim, da bi center deloval še mnogo let.

Dr. Peter Kozmus

POLJE, KDO BO TEBE LJUBIL

Kako hitro čas beži ... Kam se mu le mudi, sem se zamislil v teh dneh.

Ne, saj ni res, saj sem bil skoraj kot otrok, ko sem se odločil za poklic. Danes se vprašam, ali je to, da sem kmet, poklic, znanost, veda ali stroka? Jaz, ki opravljam ta poklic, pa si upam trditi, da je to način življenja. Ta poklic ti naj bi bil položen v gene že ob spočetju in naj bi ti ga rojenice položile v zibel že ob rojstvu.

Sem najstarejši sin trdne kmečke rodbine na robu Mekinjskega polja. Rojen sem tam, kjer je res pravo polje in ne kakšna vrtača ali globača. Krasi ga bistra Kamniška Bistrica, na robu polja pa nad njim bdi kot angel varuh mogočna, v mojih očeh prava bazilika Marije vnebovzete, ki ga varuje pred vsem hudim in z zvonom naznanja srečne in nesrečne trenutke.

Rodil sem se pod domačo streho, v domači hiši. Stara mama mi je dala ime. »Ja, Joško bo, tako kot je bil stari oče in kot bi moralo biti ime gospodarju, ki ga je vzelo 1945 neko majsko jutro.« Kaj sta hotela moja oče in mati?

Pridružili so se mi še sestra in bratje, toda biti najstarejši je poseben privilegij in posebna skrb. Otroška leta so prehitro minila in šola me je zvalila v svoje mlinsko kolesje, saj sem zamenjal pastirsko piščal za pero in pastirsko malho za šolsko torbo.

Vseskozi pa se je v meni skrivala misel o poklicu, ki ga bom z veseljem opravljal.

Ko sem končal osnovno šolo, je bila odločitev preprosta, rekel sem si: »Kmet bom in to tak kot je moj oče, ki vse zna in vse ve, ki zna moliti in po potrebi tudi zakleti, zvečer ko zapre vrata hleva naredi križ in reče Bob in svet križ božji, gre v nedeljo pokončno k sv. maši in sklonjene glave sprejme sv. Obhajilo.«

Odločitev, da bom postal kmet pred skoraj 40 leti, je bilo tako bogokletno, kot bi rekel, da bom postal duhovnik.

Kmeta in duhovnika takratna družba ni potrebovala. Takrat so bila naša žitna polja v Vojvodini, Baranji, Sremu ... naši hlevi pa so bili na kombinatih in v zadrugah. Menim pa, da bo poklic kmet kmalu izumrl.

Najbližja kmetijska šola je bila v Šentjurju. Ko sem prišel tja, sem bil kot otrok, iztrgan iz toplega naročja staršev in varnega doma. Vesel sem in še danes toliko bolj, da so nas sprejeli dobri učitelji, ki so za nas znali skrbeti s starševsko ljubeznijo, a istočasno so nas naučili znanosti kmetovanja in spoznavati abecedo življenja.

Preživeli smo lepa in nepozabna leta izobraževanja, navajanja na življenje v skupnosti, spoznavali smo prve izzive samostojnosti.

Kako uspešni so bili, pričajo podatki, da so iz te šole prišla pomembna imena, ki še danes uspešno ustvarjajo naš vsakdan na področju znanosti, obrti, podjetništva, v politiki, gospodarstvu in tudi na cerkvenem področju. Šolska pot se prehitro konča, a človek se uči celo življenje in tako je pred nami tudi že 40 let dela društva absolventov kmetijske šole .

Društvo, ki je bilo ustanovljeno z namenom druženja in izmenjave izkušenj, ki jih piše življenje, je aktivno še danes.

Medgeneracijske razlike so velike. To vidimo tudi mi, toda srečni smo, da se nam bliža že 40 srečanje. Takrat se nam pridružijo še živeči učitelji.

Moja misel šoli ob 100-letnici: »Šola naj s korajžo in s pogumom stopi v drugo stoletje

obstoja in naj postane to, za kar je bila ustanovljena. Prenaša naj znanje bodočim rodovom slovenskega kmetijstva in naj vzbuja v njih zavest, da je skromna domača gruda vredna več kot veleposesti v tuji deželi in pod tujim gospodarjem. Šola sama pa naj postane hram učenosti v vsej svoji moči in zanosu ter naj vzgaja v duhu bratov Ipavcev in seveda v neposredni bližini rojenega bl. Antona Martina Slomška, ki je tudi naš skupni zavetnik!

Slovenija, slovenstvo in poštenost, širokosrčnost, dobrovoljnost in iskren nasmeh

so tako tesno povezani s slovenskim kmetom, kot je le ta s slovensko zemljo in jo spoštuje kot punčico svojega očesa. Zato bodimo ponosni na to, slovenski kmetje in s tem tudi absolventi hrama kmetijske lepote pod mogočnim Rifnikom ob južni železnici!

Predsednik Društva
absolventov Kmetijske in
gospodinjske šole Šentjur
Jožef Romšak

KJE JE TISTI LEPI ČAS?

To je vprašanje, ki se mi velikokrat porodi v glavi ... Tisti čas, ko se spominjaš dijaških dogodivščin, prvega šolskega dne ... Čas, ko si s ponosom rekel: »Zdaj sem pa dijak.« Počutili smo se tako odrasle ...

Prvi šolski dan na Šolskem centru Šentjur, (takrat še imenovan Srednja kmetijska in gospodinjska šola Šentjur), je bil zame zaznamovan za vedno. Čeprav sem doma iz Šentjurja, sem se tisti dan v tem kraju počutila kot tujka, saj nisem v šoli nikogar poznala.

Zanimivo, kako se ti mnenje, ki ga dobiš ob prvem vtisu kaj kmalu spremeni, ko resnično spoznaš svoje nove sošolce, prijatelje in seveda tudi profesorje. Profesorji ... hja, tudi to je zanimivo poglavje. Čeprav so sprva delovali zelooooo strogi, (no, saj so bili strogi in imeli so red), smo v teh štirih letih, kar sem hodila na šolo, na koncu postali pravi prijatelji. Še danes se z veseljem pozdravimo in kakšno rečemo, če se kje srečamo.

V času šolanja (1998-2002) sem doživela ogromno lepih stvari, od učenja, ekskurzij, izletov, raznih prireditev, do zabave, igranja, pa tudi ljubezni. Prav zanimivo je bilo opazovati, kako so zaljubljeni pari posedali po klopcah v šoli in zunaj šole, kako so se skrivali na vrhu stopnic in se ločili tik pred prihodom profesorja ali profesorice. Ja, tudi to sem sama doživela.

Naša šola je bila poznana tudi po glasbi in ansamblu, v katerem sem tudi sama igrala in pela. Tako sem bila prisotna na skoraj vsaki prireditvi oz. praznovanju v okviru šole. Skupaj z dijaki in profesorji smo zabeležili marsikatero ekskurzijo po Sloveniji, Avstriji, Italiji in še kje. V Avstriji smo s šolskim ansamblom, ki je štel 4 člane, imeli celo privilegij, da smo ostali za eno noč brez ostalih sošolcev in profesorjev. Eno noč smo prespali v Avstriji brez Slovencev! Bila je nepozabna ekskurzija.

Skupaj smo zabeležili tudi 90-letnico šole ... Še danes se spominjam vseh priprav, vaj, slikanj, treme ... Vsi, ki smo sodelovali, smo prav z veseljem in prijetnim nemirom čakali na ta veliki dogodek. Počutili smo se, da nekemu pripadamo, da je bila celotna šola en velik krog prijateljstva. Med vsemi se je odražalo spoštovanje in zaupanje.

Kje je tisti lepi čas, ki me je s svojim slogom, načinom, obrazi in dogodki zaznamoval za vse življenje? Čeprav so nas zlobni jeziki spremljali in nam govorili, češ, kaj hodiš na »runkl faks«, smo s ponosom in dvignjeno glavo hodili po pločniku, ki vodi iz mesta do Šolskega centra Šentjur. Upam in želim si, da prav vsaka generacija, ki je hodila in ki bo še hodila v to šolo, ohrani ta ponos za vedno.

Irena Zagajšek

IM MEMORIAM

K ustanovitvi Višje strokovne šole je veliko prispeval tudi dr. Stanko Buser.

Geolog, profesor dr. Stanko Buser, je bil rojen v Boletini pri Ponikvi. Bil je znan geološki kartograf, naravovarstvenik, mednarodno priznan znanstvenik, slovenski veleposlanik za Švico in Liechtenstein.

Bil je velik domoljub, zvest svojemu rodnemu kraju. Kot dijak takratnega učiteljišča v Celju se je mimo kmetijske šole Šentjur vozil z vlakom in občudoval njeno arhitekturo, predvsem pa se je zavedal dejstva, da se v njej izobražujejo bodoči mladi gospodarji kmetij, ki pomembno prispevajo k razvoju slovenskega podeželja.

Zavedal se je pomena te mogočne stavbe učenosti, vtisnila se mu je v mlado dušo in tako je kasneje na svoji poklicni poti velikokrat lahko prispeval k razvoju te šole. Z njegovim poštenim delovanjem in povezovanjem smo si pridobili Višjo šolo, višješolske programe. Tako imamo možnost, da mladi pri nas zaključijo višješolsko strokovno izobraževanje različnih smeri biotehnike.

Staška Buser

